

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető gondolatok.....	7
1.1. A migrációról, a mobilitásról.....	7
1.2. A tanulmányi célú mozgásról.....	9
2. A kutatási tevékenység.....	11
2.1. A kutatási tevékenység tárgya.....	11
2.2. Kutatási tevékenység, módszertan, források.....	13
2.3. A vándorló, migráló szó jelentése.....	15
2.4. A migrációs folyamat értelmezése.....	17
2.4.1. Jogi keretei.....	17
2.4.2. Demográfiai vonatkozások.....	21
3. Szakirodalmi áttekintés.....	24
3.1. A tanulási migráció a képzetek mozgásának előjelzője.....	24
3.2. A nemzetközi tanulási mobilitás szakirodalma.....	28
3.2.1. Hazai irodalom.....	28
3.2.2. Nemzetközi irodalom.....	28
4. A nemzetközi folyamatok.....	34
4.1. A nagyvilág trendjei és térbeli jellemzői.....	34
4.1.1. Az ezredfordulót követő évek folyamatai.....	39
4.1.2. Nyelvi megosztottság.....	45
4.2. A diák migráció világ atlasza és magyarázó tényezői.....	47
4.2.1. A kibocsátók és a befogadók előnyei és hátrányai.....	49
4.2.2. A küldők és fogadók gazdasági környezete.....	52
4.2.3. Mit tanulnak külföldön.....	58
4.2.4. A fejlettebb környezetben élők mobilabbak.....	59
5. Regionális folyamatok.....	61
5.1. A folyamat alakulását befolyásoló tényezők.....	61
5.2. Az európai unió új tagállamaiban zajló folyamatok.....	67
6. A Hazai folyamatok.....	69
6.1. A kezdetekről.....	69
6.2. Hazai diákok külföldön.....	71
6.3. A Kárpát-medencei hallgatói mobilitásról.....	79
6.3.1. A Magyarországra érkező hallgatók földrészek és országok szerint.....	84
6.3.2. A Magyarországon tanuló külföldi hallgatók képzési típusok szerint.....	85
6.3.3. A legnépszerűbb karok Magyarországon.....	87
6.3.4. Posztgraduális és doktori képzés.....	88
6.3.5. Dolgozó tanulók.....	89
6.3.6. Mindenütt megéri diplomát szerezni – különösen Magyarországon.....	91
6.3.7. Mennyire akarnak a magyar fiatalok külföldön tanulni?.....	92
6.3.8. Orvos szak.....	93
6.3.9. Műszaki informatikai szak.....	93
6.3.10. Gazdálkodás és menedzsment szak.....	94
6.3.11. Álláslehetőség külföldön szerzett diplomával.....	94

7. Mit igazolnak az empirikus adatok?	96
7.1. Előnyök és hátrányok – kinek mi?	101
7.2. A hallgatói mobilitással a szellemi tőke növelhető	103
7.3. A más országban történő tanulás ún. „kulturális sokk” hatással jár együtt	104
7.4. A folyamat irányítása haszonral jár.....	110
7.5. A hazatérő migráció.....	116
7.6. Az intézményi kapcsolatok.....	117
8. A kutatás tudományos eredményei.....	119
9. Összefoglalás	126
10. English summary	130
11. Felhasznált irodalom.....	135
12. Ábra-, táblázat- és térképjegyzék.....	142
12.1. Ábrajegyzék.....	142
12.2. Táblázatjegyzék.....	142
12.3. Térképjegyzék	143
13. Függelék.....	145